

Leidse Twittertap vindt verborgen nieuws en trollen

De redactie van Leidsch Dagblad werkt sinds dit jaar met de zogenaamde 'Twittertap', een computerprogramma bedacht door een Leids bedrijfje dat het sociale netwerk Twitter doorploegt op zoek naar nieuws. Dat leverde dit jaar al aardig wat artikelen op. En heel veel trollen.

„Kijk, hier begon het. Vlak nadat de brand in Hoogmade in het nieuws kwam”, aldus Guus Toussaint, die wijst naar een kruisje op het scherm. „Dit is de eerste nepnieuwsaccount dat twitterde dat de brand in de kerk Hoogmade vast wel iets te maken zou hebben met de opkomst van de islam in Europa. Dat slaat natuurlijk nergens op, maar het begon zich als een gek over Twitter te verspreiden. Heel snel zie je dat precies hetzelfde bericht zich in meerdere talen over heel de wereld verspreidde. Dat is volgens mij de kracht van dit systeem, je ziet ineens verbanden die je anders nooit zou hebben gezien.”

Toussaint is trots op zijn 'Twittertap', het systeem dat hij samen met Yung Lie en Nico van Hemert ontwikkelde voor hun bedrijf Strategy on Demand. De ondernemers aan de Schipholweg bouwden het twee jaar geleden als experiment om data uit het sociale netwerk Twitter te halen. Zo wilden ze hun zakelijke klanten beter adviseren. Maar het ontwikkelde gereedschap bleek veel breder inzetbaar. Lie: „We zagen ineens kruisverbanden tussen twitteraars en ontwikkelingen in het nieuws. Na contact met het Leidsch Dagblad zijn we het samen zijn we het samen gaan uitbouwen.” Gerugsteund door een subsidie van het Leids Mediafonds is het experimentele systeem afgelopen jaar snel gegroeid en inmiddels in gebruik genomen door de journalisten van de krant.

Bruggen

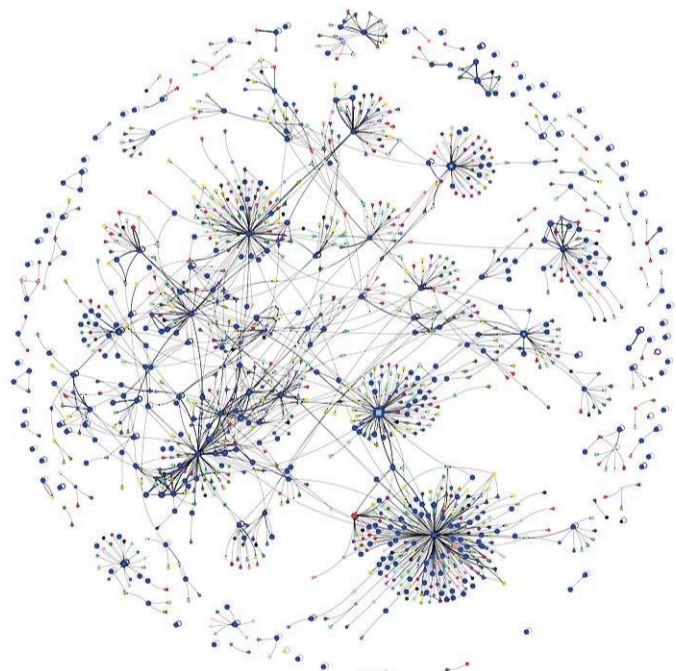
De ingebruikname van de Twittertap heeft inmiddels geleid tot een aantal nieuwsberichten in de krant. „Over onderwerpen die we normaal niet zouden hebben ontdekt”, vertelt Zoen Polack, redactiefchef van het Leidsch Dagblad. „Zo konden we analyseren wat de invloed van Twitter op de Leidse politiek was. We zagen waarom de stemmenwerving voor het referendum rond het bouwproject Lead

Zo werkt de Twittertap

De Twittertap bestaat uit twee delen: de voorkant is de plaats waar redacteuren een aantal sleutelwoorden instellen. 'Gemeenteraad Leiden' bijvoorbeeld, of 'Kerkbrand Hoogmade'.

Vervolgens gaan de servers aan de achterkant aan het werk: 24 uur per dag, 7 dagen per week lezen ze via de zogenoemde API van Twitter de berichtenstroom op het sociale netwerk uit en vangen ieder

bericht dat te maken heeft met de ingestelde onderwerpen. Die berichten slaan ze op in de database van de applicatie. De visualisatie-software aan de voorkant laat daarna in een groot netwerk de verbanden zien tussen de zenders van de twitterberichten, de relevantie van de berichten en onderlinge connecties. De beoordeling van de nieuwswaarde ervan is dan vervolgens aan de redacteuren van de krant.

Zomaar een rustige dag op het Leidse deel van Twitter, woensdag 18 december. Het meeste rumoer - het netwerkje rechtsonder - is er vandaag rond de boerenacties die impact hebben op het verkeer in de regio.

BEELD TWITTERTAP

mogelijk is mislukt. We waren getuige van de sociale media-explosie rond de Katwijkse politicus Sonny Spek, toen hij uit Forum voor Democratie stapte. En we ontdekten dat een Leidse programmeur de bruggen in de stad laat twitteren wanneer ze open staan, dat werd een boeiend interview.”

Breed uiteenlopend nieuws, met wisselende maatschappelijke relevantie. Maar dat is precies waar regiojournalistiek om gaat, meent Polack. „De online wereld heeft een deel van de functie van de stad

overgenomen. Jaren geleden was er bijvoorbeeld een man die aan de Langegracht woonde en zijn huis aan buitenkant had bekleed met de hoesen van Elvis-elpees. Op een gegeven moment ga je als journalist toch even aanbellen. Zo'n tafereel vraagt om er een verhaal over te maken. Op de Twittertap werkt dat precies hetzelfde, je komt dingen tegen waarvan je niet wist dat je ze wilde weten.”

Als de samenleving digitaal wordt, moet je als journalist mee, wil hij maar zeggen. Maar liefst

wel met goede gereedschappen „Dat zagen we rond Hoogmade. Er werd toen veel nepnieuws verspreid door twitteraccounts met duizenden volgers over de hele wereld. Dat kun je als journalist in een normale twittertijdlijn niet snel ontdekken door onder meer de selectiealgoritmes van Twitter. De impact van die trollen wordt pas duidelijk als je dat algoritme omzeilt, alleen de ruwe data gebruikt en dat in een netwerk op je scherm ziet gebeuren.”

De Twittertap vangt volgens de redactiefchef nepnieuwsbronnen af, én je kunt er - zoals de krant dat deed - meteen een verhaal over maken. Het systeem blijft intussen een niet-aflatende bron voor klein nieuws: „Zo ontdekten we dat een van de actiefste twitteraccounts van Leiden van een mevrouw uit Leiden is, die iedere ochtend een foto van de zonsopgang op Twitter zet en haar volgers een fijne dag wenst. Daar kijk je dan een tijdje naar, maar op een dag ga je toch even langs. Net als bij de Elvismen. Want je weet: hier zit natuurlijk een prachtig verhaal achter. Dat hadden we anders nooit ontdekt.”

Martijn de Meulder

Leids bedrijf **Strategy on Demand** werkte met Leidsch Dagblad aan experimentele twittersoftware

'Trollen kunnen filteren is waardevol'

Twitter is een prachtig medium om de pols van de natie te voelen, maar ook een plek waar kwade krachten alle ruimte hebben om te doen wat ze willen.

Mensen die nepnieuws verspreiden bijvoorbeeld, of via anonieme accounts anderen bedreigen. Dit soort accounts wordt doorgaans aangeduid als trollen.

Hoogmade

Ze zijn een reëel probleem, zoals de nepaccounts rond het afbranden van de Hoogmadese kerk laten zien. „En vergeet niet de nepnieuws campagnes die je vaak rond grote politieke gebeurtenissen ziet”, vertelt Alexander Pleijter, docent online journalistiek aan de Universiteit Leiden. „Het probleem voor de journalistiek zit er

niet eens in dat er nepnieuwsaccounts zijn, die zul je als journalist niet snel als bron gebruiken. Maar het is juist dat echte mensen het gaan overnemen en dat zij het vervolgens ook weer gaan verspreiden. Want dat is natuurlijk het doel. Zo kunnen geruchten en onwaarheden makkelijk alsnog uitgroeien tot krachten die een maatschappij of de journalistiek beïnvloeden.”

Pleijter heeft inmiddels een blik geworpen op de Twittertap van het Leidsch Dagblad en vindt het een 'interessant' systeem.

„Mijn indruk is dat het er belovend uitziet. Het laat dit soort accounts namelijk binnen de grotere context van het nieuws zien, waardoor je ze er veel makkelijker uit kunt filteren. Dat is waardevol in deze tijd.”

Het Leidsch Dagblad schreef in de dagen na de kerkbrand in Hoogmade over de activiteit van verdachte accounts.

ARCHIEFFOTO LD